

Streszczenie

Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest zbadanie i opisanie wpływu nowych technologii na praktyczne kształcenie pielęgniarek w opinii studentów kierunku pielęgniarstwo na przykładzie Monoprofilowego Centrum Symulacji Medycznej w Białej Podlaskiej. W rozprawie przedstawiono przegląd doświadczeń polskich i międzynarodowych w obszarze innowacji, wskazując czynniki ją wspierające. Wskazano grupy państw o zbliżonym modelu społeczno-gospodarczym oraz ponoszone przez nie nakłady na działalność badawczo-rozwojową. Omówiono role przyjętych strategii innowacyjności oraz źródła ich finansowania. Szczegółowej analizie poddano finansowanie Monoprofilowych Centrów Symulacji Medycznej (MCSM) oraz czynniki pełniące istotną rolę w ich dyfuzji na terenie kraju. W rozprawie zaprezentowano interdyscyplinarne podejście do innowacji i nowych technologii, wskazano i przeanalizowano innowacje kluczowe dla gospodarki i społeczeństwa. Szerzej omówiono Internet jako medium generujące nową przestrzeń społeczną, wirtualną rzeczywistość i rzeczywistość rozszerzoną, w tym w perspektywie socjologicznej. Omówiono badania nad dyfuzją innowacji podjęte przez E. M. Rogersa, wskazując czynniki ją determinujące, co stworzyło perspektywę do analiz nad dyfuzją MCSM. W rozprawie przedstawiono również definicję symulacji w ujęciu interdyscyplinarnym, ukazując jej kontekst znaczeniowy z dwóch perspektyw. Pierwszy odnosi się do symulacji w ujęciu ogólnym, drugi do symulacji w kontekście nowych technologii. Wskazano na perspektywę wykorzystania w socjologii koncepcji modeli symulacyjnych opartych na systemach wieloagentowych oraz ukazano możliwość walidacji symulacji. Przedstawiono pesymistyczną wizję świata, którą zdaniem J. Baudrillard'a kreują nowe technologie. Przybliżono wprowadzony przez Baudrillard'a abstrakcyjny konstrukt pojęciowy *symulakrum*. Wskazano, że sztuczna inteligencja jest elementem MCSM, gdzie inteligentne manekiny symulują żywych pacjentów. W rozprawie przedstawiono zarys historii pielęgniarstwa koncentrując się na jego początkach i czasach obecnych. Omówiono standardy przygotowujące do wykonywania zawodu pielęgniarstwa, koncentrując się głównie na ukazaniu specyfiki realizacji zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Scharakteryzowano nowe role i modele pielęgniarstwa w Polsce i na świecie. Omówiono i przeanalizowano również wnioski płynące z przeprowadzonych badań oraz wskazano dostrzeżone różnice ze względu na analizowane zmienne.

Celem głównym rozprawy doktorskiej jest analiza i ocena wpływu nowych technologii na praktyczne kształcenie studentów kierunku pielęgniarstwo w opinii studentów Akademii Białskiej Nauk Stosowanych studiów I i II stopnia. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych zdefiniowanych w rozprawie. By zrealizować założone cele badawcze postawiono dziewięć hipotez badawczych. W celu weryfikacji hipotez postawiono dwanaście pytań

badawczych. Wśród nich można m.in. wskazać następujące: Jak badani studenci kierunku pielęgniarstwo postrzegają poziom kompetencji społecznych wynikających z realizacji zajęć z wykorzystaniem nowych technologii MCSM? Jak badani studenci kierunku pielęgniarstwo oceniają przyczyny występowania sytuacji trudnych w realizacji zajęć z wykorzystaniem nowych technologii MCSM? Jakie bariery w opinii badanych studentów pielęgniarstwa generowały zajęcia z wykorzystaniem nowych technologii MCSM? Czy więcej badanych studentów z pierwszego roku studiów I stopnia niż studentów z pozostałych roczników zgadza się ze stwierdzeniem, że doskonaląc praktyczne umiejętności pielęgniarstwa w MCSM na symulatorze towarzyszą takie same emocje, jak przy wykonywaniu tych czynności w warunkach szpitalnych?

Praca ma charakter teoretyczno - empiryczny. W pracy została zastosowana metoda analizy i krytyki piśmiennictwa, jako metoda pomocnicza oraz jako metoda główna, metoda ilościowa, której techniką jest ankieta audytoryjna, a narzędziem kwestionariusz ankiety. W pracy wykorzystano literaturę krajową i zagraniczną, a także autorskie notatki z obserwacji funkcjonalności i wyposażenia MCSM. Praca ma charakter interdyscyplinarny i zawiera odwołania do dziedziny nauk: społecznych, medycznych i o zdrowiu, inżyniersko - technicznych i humanistycznych.

Praca składać się będzie ze wstępu, czterech rozdziałów, zakończenia, bibliografii i aneksów. Rozdział pierwszy prowadzi przez definicje interdyscyplinarnych pojęć innowacji i nowych technologii do polityki innowacyjnej wybranych państw. W rozdziale szerzej omówiono innowacje przełomowe i ich wpływ na gospodarkę i społeczeństwo. Przedstawiono przegląd doświadczeń międzynarodowych z obszaru innowacji wskazując czynniki ją wspierające. Wskazano grupy państw o zbliżonym modelu społeczno - gospodarczym podając wskaźniki ich innowacyjności oraz ponoszone przez nie nakłady na działalność badawczo - rozwojową. Podkreślono i omówiono rolę przyjętych strategii wspierających rozwój innowacyjności oraz źródła ich finansowania. Poddano w rozdziale szczegółowej analizie finansowanie MCSM oraz wskazano czynniki pełniące istotną rolę w ich dyfuzji na terenie kraju.

Rozdział drugi traktuje o zjawiskach generowanych przez nowe technologie, gdzie pojęcie symulacji przedstawiono z kilku perspektyw. Symulacja implementowana do wielu obszarów życia społecznego, znajdując zastosowanie w grach komputerowych, przemyśle filmowym, działalności architektonicznej czy medycznej generuje coraz bardziej wysublimowane światy, kreując przestrzeń nie tylko świata pop - kultury, ale również świata kształcenia i nauki. Symulacja przejawia się również w teorii symulaków J. Baudrillard'a, który źródłem symulacji upatruje w społeczeństwie konsumpcyjnym, zdominowanym przez znaki. W rozdziale zostały również omówione społeczne uwarunkowania sztucznej inteligencji wynikające z głównych typów jej zastosowań w perspektywie aktualnych trendów. Podkreślono rolę fenomenu uczenia

maszynowego, który znajduje coraz szersze zastosowanie w diagnozowaniu chorób. Wskazano, na przykładzie MSCM, rolę jaką pełnią interaktywni wirtualni pacjenci, czy inteligentnie reagujące symulatory, w praktycznej edukacji pielęgniarek. W rozdziale wskazano przykłady zastosowania sztucznej inteligencji w wielu obszarach życia społecznego ukazując perspektywy i bariery w jej rozwoju, koncentrując się głównie na jej zastosowaniu w MCSM.

W rozdziale trzecim przedstawiono bogate dziedzictwo pielęgniarstwa, którego zadania związane z opieką pielęgniarską nad chorym ewaluując wypracowały najlepsze wzorce i praktyki postępowania. Przez pryzmat wieków wskazano modele pielęgniarstwa, z których każdy podkreślał ich ugruntowaną, społeczną rolę w kolejnych dziejach narodu polskiego. W rozdziale wskazano przykładowe czynności pielęgniarskie wykonywane w MCSM oraz pewne schematy postępowania z pacjentem w warunkach symulacyjnych. Przeanalizowano rodzaje symulacji medycznej, omówiono wyposażenie sal MCSM. Wskazano funkcjonalność symulatorów wiernie odzwierciedlających reakcje pacjentów wraz z objawami w określonych jednostkach chorobowych. W rozdziale przedstawiono zagadnienia związane z zaufaniem do nowych technologii, postrzeganym przez pryzmat socjologii.

W rozdziale czwartym przedstawiono metody statystyczne, charakterystykę badanych oraz omówiono wyniki przeprowadzonych badań empirycznych dotyczących wpływu nowych technologii na praktyczne kształcenie pielęgniarek w opinii studentów ABNS im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, zestawiając je w analizie porównawczej z wynikami dotychczas przeprowadzonych i omówionych w rozprawie doktorskiej badań w tym obszarze. W przeprowadzonych badaniach zastosowano następujące zmienne: stosunek do innowacji, wiek, rok studiów, miejsce zamieszkania i płeć. Zastosowane zmienne wykazały wiele istotnych statystycznie zależności, które w niniejszym rozdziale zostały poddane analizie. W końcowej części rozdziału przedstawiono wnioski płynące z analizy odpowiedzi badanych.

Nowe technologie definiują społeczeństwo, w którym żyjemy. Są przedmiotem badań wielu dyscyplin naukowych, które biorąc pod uwagę różne aspekty życia np. ekonomicznego, społecznego, politycznego, formułowały ich definicję. Ta wieloaspektowość nowych technologii, które są substytutem gospodarki opartej na wiedzy wyznaczanych ich transferem do gospodarki, potwierdza rolę, którą odgrywają obecnie. Nowe technologie to innowacja wymagająca dużych nakładów finansowych. MCSM na taką skalę jak obecnie nie funkcjonowały w systemie praktycznego kształcenia pielęgniarek. Ich powstanie nierozdzielnie wiązało się z uruchomieniem finansowania ze środków Unii Europejskiej. Te dwa aspekty: progresywny charakter pielęgniarstwa i rozwój nowych technologii w przygotowaniu do zawodu pielęgniarki generują wiele pytań o rolę, jaką pełnią w tym procesie nowe technologie i ich wpływ na aspekty praktycznego kształcenia, które poprzez badania zostaną w przygotowywanej rozprawie

wykazane. Poznanie wpływu nowych technologii na edukację pozwoli określić kierunki ich dalszego rozwoju oraz właściwie budować w przyszłości model praktycznego kształcenia pielęgniarek w oparciu o nowe technologie.